

Õpilasleht

Tänast lehte 12 lehekülge

Toimetaja ja talitus:

TARTUS, Promenadi 2. Ö/k. „Kooli-
vara“, telef. 8-29.

Tallinna abitalitus:

V. Roosikrantsi 3. K. k-ü. „Töökool“.
Posti jooksev arve nr. 2188.
Tellimiste ja kuulutuste tariifid vii-
masel leheküljel.

NR. 1

16. OKTOOBER 1935

IV AASTAK.

Tartu haridusjuhi tervitus Eesti noorusele

Armsad noored sõbrad!

Te kõik armastate lugeda midagi huvitavat, äratavat, õilsat, — seda, mis laiendab silmaringi ja arendab vaimselt. Te kõik olete huvitatud kauneist, teie oma elu käsitlevaist ning haaravaist piltidest, mis õpetavad tähele panema, vaatlema ja järele joonistama. Te tahate kõik oma energiat rakendada õiges suunas, te tahate teotseda igäüks omal huvialal, te pakitsete enda-avalduse mõistliku ja energilise tegevuse järgi. Te igatsete kõik õppetööst vabal jõudeajal kasulikku ning lahutavat ajaviidet, mis kosutaks ja värskendaks vaimselt.

Ma küsin teilt: Kas te olete juba lugenud „Õpilaslehte“? Või olete juba ammu tema innukas sõber?! Kui te ei ole veel seda, — telige endale „Õpilasleht“. See on teie ajakiri. Tema südamele on kõige lähemal teie mured ja rõõmud, tema on kõige enam huvitatud teie käekäigust. Ta tahab pakkuda ainult kõige paremat. Ta armastab teid nagu isa oma lapsi.

Ja kui olete juba lugenud „Õpilaslehte“, ma usun, ta meeldib teile. Ta jääb teie lahutamatuks sõbraks. Levitage teda oma kaaslaste, sõprade, teiste õpilaste keskel. Ta on väärt seda. Mida rohkem kogute „Õpilaslehte“ ümber noori sõpru, seda tugevamaks kasvab ta jõud, seda paremat suudab ta teile pakkuda.

Armsad noored sõbrad! Ka mina olin kord noor. Siis puudus meil oma noorte-ajakiri, mille kaudu mõtteid vahetada teiste omasugustega, mille kaudu ühendust pidada kaasnoortega. Tundsin, et see on valus ja tühi koht meie elus.

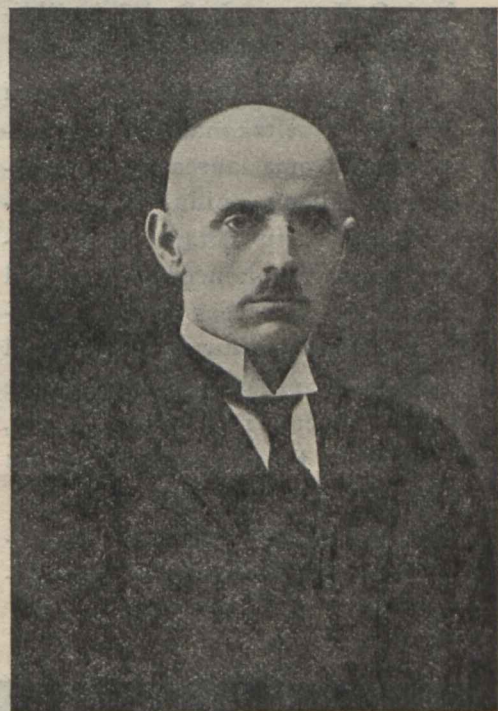
Nüüd on meil oma ajakiri — „Õpilasleht“. Me peaksime teda hindama ja kalliks pidama. Me peaksime teda lugema ja tellima. Meie huvid, meie mõtted, meie tegevus — leiavad kajastust sääl. Sääl oleme üksteisega ühendatud kui ühe isamaa pojad ja tütreid. Säält leiame üksteist, sääl oleme noored ühes noortega vaimu- ja tööotsinguis! Ja arenda, kasvada ning haritud inimesiks tahame saada kõik.

Seda võime ja suudame kõige enam, kui koguneme oma ajakirja ümber, võtame tema püüded ja aated omaks, võitleme nende eest ning käime nende järgi.

Selleks jõudu ja edu teile, noored! Palju edu ja jõudu ka „Õpilaslehele“ käia tähisena noorte ees, sütitada ja kaasa kiskuda kõiki noori!

K. Luik,

Tartu linnakoolivalitsuse juhataja.

Eesti (!), keda muidu peeti tur-
niiri kindlaks võitjaks.

SOOME-EESTI-LÄTI-LEEDU üliõpilaselümpiaadil Riias jäid Eesti üliõpilased teiseks — 107 punktiga. Esimeseks tuli Soome — 151 p., kolmandaks Leedu 50,5 p. ja Läti viimaseks 38,5 punktiga.

Samal võistlusel tunnistati O. Erikson eesti parimaks üliõpilaspöortlaseks.

SÕDA LÕUNAS. Itaalia väed Ida-Aafrikas tungisid Abessiiniasse, vallutades seni juba ligi 3000 ruutkilomeetrit maad. Abessiinia asus kohe vastukallaletunge korraldama. Praegu haavatute ja surnute arv mõlemal poolel suur. Rindel seisukord endiselt põnev.

NÄDALA- UUDISEID

**ÜLERIIKLIK KAITSELII-
DUPÄEV** peeti Tallinnas võidu-
pühal. Suurparaadist võttis osa

17.000 kaitseliitlast, naiskodukaits-
jat, noorkotkast ja kodutütart.

Samal ajal peeti Pirital I noor-
kotkaste suurlaagrit, 1450 osavõt-
jaga.

**BALTI TURNIIRI JALGPAL-
LIS** võitis ettearvamatult Leedu.
Teiseks jäi Läti ja viimaseks

Tartu austas oma noorsookirjanikke

Raamatuaasta puhul said Tartust päritolevad noorsookirjanikud O. Luts ja J. Parijõgi riikliku kirjandusauhinna osalisteks.

Sel puhul korraldasid Tartu koolid ja seltskondlikud organisatsioonid oma laureaatidele möödunud pühap. piduliku austusavalduse Tartu Tütarl. gümn. saalis. Austavate kõnedega esinesid dir. Tork, dir. Roos ja mag. Rajamaa. Pärast aktuse ettekandeid astus tormiliste kiiduavalduste saatel kõnetooli Oskar Luts, kes tänas talle osaks saanud au eest.

„Vabal maal“, sõnas ta liigutatult, „on rõõm kirjutada, ja ma ta-

„Täismees“.

„Erak“.

han seda ka edaspidi teha. Kui ma omal ajal siin ruumides õppisin, siis nähti õpetajas vaenlast, nüüd aga on nad teie sõbrad. Seepä-

rast õppige hästi, mu noored sõbrad.“

Õpilasteleht

on iga õpilase sõber

Noorsookirjandust

suures valikus

„Postimehe“ raamatukpl.

Tartu, Suurturg 16.

„Õpilastelehe“ tänavused „tegijad“:

Istuvad vasakult paremale: J. Kõks — sport; A. Jaanisto — välismaakirjavahetus; M. Nurmik — päätoimetaja; M. Kangro-Pool — tütarlaste- ja hõimuosak.; E. Tõnisson — talitusjuht; L. Rand — tütarlasteosak.

Seisavad vasakult paremale: E. d. Tasa — toim. sekretär ja noorte looming; A. Peerna — illustrats.; A. Freiberg — populaarteadus.; M. Avarsoo — joonealune; V. Lang — mõistatused; R. Vokk — käsitöö; R. Siider — päevauudised.

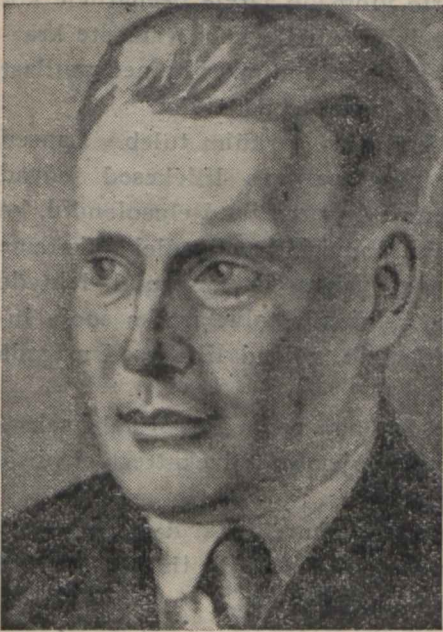

Nii-siis — suvepuhkuse pääle „Õpilasteleht“ laseb jälle valla oma hääle.

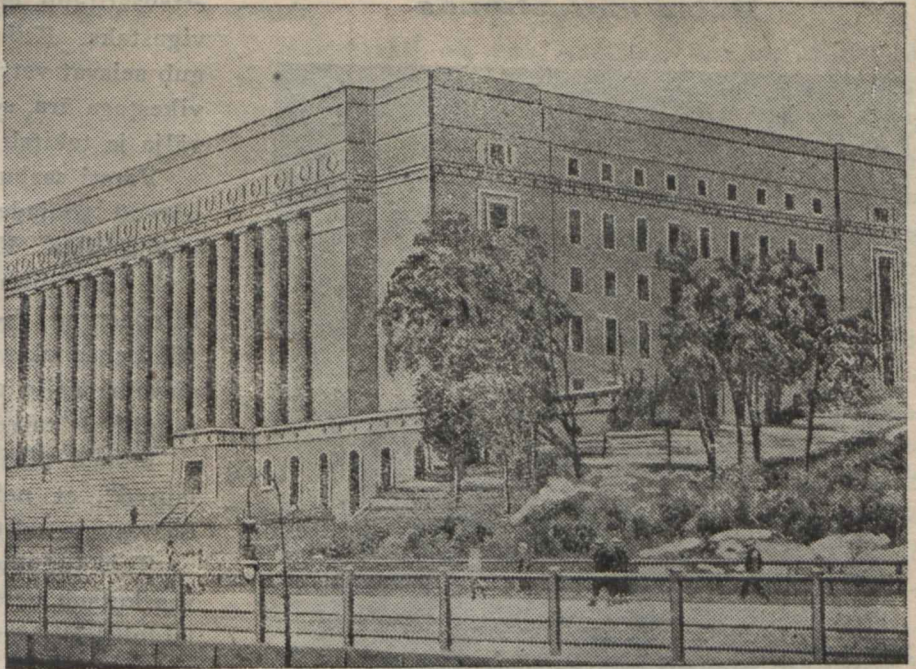
Teadku igauks, et iga õpilane, kes ilma „Õpilastelehet“, on nagu mehe nimi ilma meheta. Kel aga „Õpilasteleht“ iga nädal ees, see on igati läbi ja läbi täitsa mees. Leht annab igale tarka nõu ja ajaviidet, arendab mõistust ja igat kehaliiget, see on: käsitab sporti ja õpetab füüsilist tööd. Kes aga juba lapsepõlves armastab tööd, sel pole karta, et tuleb pingutada pärastpoole vööd. Alati leiba küll, saab mõnikord saiaigi näha.

Aga mis me sellest ikka räägime, — kes lehte loeb, see ise kõike näeb; kes aga lugemata jätab, — ilma jääb. Nii-siis, — „Õpilastelehe“ aastakäik on jälle uus, ning ilmub iga nädal kord, ehk neli korda kuus.

Keda asi huvitab, kogub kuidagi ühe krooni ja teeb kohe terve aastakäiguga proovi. Riimionu.

ALFRED SALMELA,
Soome haridusnõunik, tulisem hõimutegelane ja suurim eesti laste sõber.

SOOME EDUSKUNNA, PARLAMENDIHOONE HELSINGIS.

Soome onu kirjutab eesti lastele

Samuti kui Eestis, on ka Soomes lapsed juba koolis. Säälnad loevad ja laulavad, kirjutavad ja joonistavad. Võib ka ütelda, et nüüd kõik soome lapsed natuke õpivad eesti keelt. Seda on pisut koolide lugemikkudes, lauluramatuis ja eriti on seda hõimupäeva eskavas, mis on saadetud nüüd igale koolile.

Samal päeval, kui teie, eesti lapsed, säälnad oma koolides pühitsete hõimupäeva, ka siin umbes 400.000 soome last vaatab lühikest hõimunäidendit, kus esinevad „Eesti“, „Ungari“ ja „Soome“ ja sellejärele kuulavad vana muinajuttu eesti keeles ning lõppeks õhtul mängivad kõik ühes: „Me läh-

me rukist lõikama“ ja „Nuta, nuta, nukukene“.

Eesti keelest arusaamine ei olegi soome lastele väga raske. Eesti keel on soome keele ja eriti selle ühe murraku sarnane. Kas Teie ka võiksite soome keelest aru saada?

„Poika läksi ehtoolla metsään. Pojan nimi oli Jukka. Metsässä Jukka näki jänisjukan. Jukka arveli, että se oli susi ja juoksi kohta takaisin kotiin.“

Niisugune on soome keel. Kes saab aru?

Soome onu.

Kas tunnend maad... Soomet?

Iga lugeja teab vist kindlasti, et Soome lahe põhjapoolsel kaldal elavad soomlased, kes on meile, eestlastele sugulased.

Soomlasi on umbes kolm korda rohkem kui eestlasi ja maad on neil umbes 10 korda rohkem kui meil.

Soome vabariik ulatub Soome lahest kuni Põhja Jäämereni, kus on igavene jää ja lumi, kus päike kuude kaupa looja ei lähe ja kus ka põhjapõdrad ja jääkarud elavad.

Soome keel on eesti keelega väga sarnane ja meile on ta palju kergem õppida kui saksa ja inglise keel. Kui näiteks soome õpilased eesti õpilastele soome keeles kirjutavad, siis saavad meie õpilased enamasti kõigest aru.

Viimasel ajal ongi kirjavahetus eesti ja soome õpilaste vahel elavaks läinud. On tõepoolest huvitav teiselt maalt kirja saada, päälegi, kui see maa on su hõi-

mumaa ja sa tema keelest peaaegu omal jõul aru saad ning neile jälle omas keeles võid vastata.

Kahju, et meie soomlastest ja Soome maast nii vähe teame! Maateaduse tunnis oleme küll ka Soomet õpinud. Aga soomlaste ajaloost me ei tea kuigi palju. Vahet seda oleme kuulnud, et Paavo Nurmi on kõige kiirem jooksja maailmas ja et soome sportlased on maailmas esimesel kohal.

Varsti tulevad nii meie kui ka soome koolides hõimupäevad. Katsume seks ajaks saada mõningaid lähemaid teateid meie põhjanaabri ja sugulase maa ja rahva kohta.

Kui siis neile kirjutame, siis näevad nad, et meie nende maad tunneme, ja me loodame, et nemad ka meie maa vastu huvi tunnevad.

See oleks meile mõlemaile kasuks.

Juhan Tõlp.

Poisu maiustamas

Sarnase isuga sööb poisu ainult

Kondiitriäri J. LILL'e saadusi

Kas leidub

teie kodu- ja kooliaedades ka lilli?

Igas korralikus kodu- ja kooliaias kasvavad lilled, sest lapsed on ju kõik lillesõbrad. Aga kas te oskate ka lilled eest hoolitseda? Ega paljud vist veel ei oska, kõik aga tahaksid seda õppida. „Õpilasleht“ tahab siingi teile hää sõbrana nõuandjaks olla.

Lilled jagunevad üheaastaseiks-suvililledeks ja mitmeaastaseiks püsililledeks. Püsililled on väärtuslikumad, sest nad vajavad vähem hoolitsemist ja oskust ja rõõmustavad meie silma aastaid ja aastakümneid kauni õievärviga.

Püsililled on nagu väikesed punapõselised lapsed, kes valmistavad oma kasvatajaile palju rõõmu, aga ka palju muret. Nad vajavad kõige esiteks hääd toitu. Lilled toidukapiks on emake maa oma musta mullega. Sellest võtavad kõik taimed oma juurtega toitu. Et mullast toiduvara ei lõpeks, selleks peame maad väetama. Nüüd ongi selleks paras aeg.

Maa väetamine on päris lihtne toiming. Laotame püsililled peenrale õhukese korra kõdunenud laudasõnnikut või kompostmulda ja kaevame selle 15—25 sm sügavuselt maasse. Seejuures peame olema hästi

ettevaatlikud, et me kaevamise juures lillede juuri ei vigastaks. Kui suurte vihmade järele peenardele kogub seisvat vett, siis juhime selle kohe väikeste kraavikestega ära, sest liigne vesi uhub toitained mullast välja ja tekitab lillede juurte mädanikku.

Varsti saabuvad hallaajad ja külm tuleb. Lapsed poevad soojadesse riietesse, aga lillekesed jäävad külma kätte. Ka nemad on tundlikud elusolendid, ka neile teeb külm kahju. Enne külmade tulekut katame lillepeenrad 5—10 sm paksuselt langenud lehtede või kuuse oksadega. Kui siis talvetaat ka sooja lumevaiba neile pääle laotab, võivad lillekesed magada rahulikult talveund.

Mõned püsililled on aga sedavõrd õrnad „saksa-lapsed“, et neile ka soojemast talvekattest ei piisa. Säärastega talitame teisiti.

Teie tunnete vist kõik suureõielisi daaliaid? Rahvas kutsub neid ka jorjeniteks. Neid ilusaid püsililli leidub küll igas kodu- ja kooliaias.

Daaliad on mugullilled, kuid mugulad pole sugugi külmakindlad. Seepärast tulevad nad enne maa külmumist üles võtta, varred terava noaga 5 sm pikkuseks tagasi lõigata ja lõikekohad mädanemise kaitseks söepuruga üle raputada. Siis asetame nad mõneks päevaks õhurikkasse jahedasse ruumi kuivama. Pääle selle puhastame mugulad mullast ja paneme kastidesse puhtasse liiva või turbapurusse varreotsadega allapoole. Kastid paigutame kuiva keldrisse, kuhu nad jäävad kevadeni.

Nii tilluke ongi see töö, mida lillekesed teilt, lapsed, sügisel ootavad. Ärge siis unustage neid, küll nad teidki kevadel ja suvel tänuliku õievärvuse ja õitehulgaga mees peavad.

J. Sander.

Hei, poisid ja tüdrukud!

Tellige „Õpilasleht“ kogu aastaks.

Maksate ainult 1 krooni, aga teid ootab enne jõule suur preemiate hulk.

AASTATELLIJAILE JAGATAKSE HULK PREEMIAID,

nagu: fotoaparaat,

suusad,

akvaarium kuldkalaga,

võrkpall,

kirjandust,

pääsmeid teatritesse ja kinodesse,

maiustusi, jne., jne.

Soomest saabunud eripreemiad:

käabusmootor,

väljatelefon,

nõialaegas,

füüsikakast,

konstruktor-ehituskast. . .

Preemiate arv kasvab iga päevaga.

Lugege lähemalt järgmisest „Õpilaslehest“!

Me oma sulega...

Sõbrad ja tulevased kaastöölised üle maa!

Käesoleval õppeaastal ilmub „Õpilaslehes“ eriline nurk, milles avaldatakse ainult lugejate loomingut, olgu see kirja, joonistuse või mõnes teises võimalikus vormis.

Lugesin läbi möödunud aastakäigu võistluskirjutused. Neid oli suur hulk, kuid vähe seesuguseid, mis oleksid õigustatud avaldamiseks. Enda lõbuks kirjutamine on sootuks teine asi kui teistele kirjutamine.

Väga palju oli kirjutusi lihtsaid loodusekirjeldusi, meeleolutsemisi jne., mis sisaldavad endis vähe elu.

Oleme noore, kiirelt areneva rahva ja riigi noored. Meie kasvamine, areng ja looming olgu elu suunas, olgu eluline. Ei ole meeleolutsemisel ja unistusel kohta tänapäevas.

Sellepärast saab lehes ilmuda neid töid, mis on elulised, on kasulikud ja huvitavad kõigile lugejale.

Kust leida ainet, kuis seda käsitleda, et töö ilmumine oleks kindlustatud, sellest lühidalt järgnevais numbriks. Olgu tähendatud, et kõik ilmunud tööd kuuluvad t a s u a l l a ja ühtlasi võtavad osa ka võistlusest.

Iga kihelkond on rikas vanapõlve juttudest, mis käsitlevad endist elu-olu ja muinasusku ta tontide ja haldjatega. Kuulake vanarahva pajatuse ja pistke kirja kõik jutud näljast, katkust, sõjahädadest, huntidest, karudest, vägevatest meestest, siis jõgede, järvede, allikate, mägede, muinaslinnade, kirikute, kloostrite, hiiepuude ja kividega seoses olevaid muinasjutte. Juttudes olgu rohkesti kohanimed, et teie kooli ümbrus ja kodukihelkond tõuseksid elavalt silme ette. — Igale jutule tuleb tingimata juure märkida kihelkonna nimi, samuti jutustaja nimi, vanadus ning elukoht, ühtlasi ka jutu kirjapanija nimi. Siis on sel materjalil teaduslik väärtus ning pärast kasutamist ja auhindamist võib toimetuse anda kogu selle rikkaliku materjali Eesti Rahvaluule Arhiivile, kus hallid professorid ja noored tudengid selle vastu suurt huvi tunnevad.

Nõnda siis, noored, seadke suled kordal! Samuti vajalik on, et oleks leht tellitud. Sest ilmuda ja võistlusest osa võtta saavad ainult tellijate tööd.

Hängates kätt järgmise numbrini,

E. T.

Minu reis Itaaliasse

Isalt saabus kiri, millega ta meid kutsus Itaaliasse, Genua linna. Ema ei tahtnud minna, kuid pärast arvas, et lähme päälegi. Muretseti vajalised paberid. Osteti terve seasink ja kaks rukkileiba, sest lõuna maal rukkileiba pole.

Ühel ööl asusime neljakesi rongile: ema, õde, preili Miili ja mina. Preili Miili võeti selleks kaasa, et me olime õega väikesed — õde 3-, mina 6-aastane, ja emal oleks meiega üksi olnud raske. Isa oli käskinud meile sildid kaela panna, et kui ära kaome, siis toimetatakse meid emale kätte.

Sinnasõit kestis neli ööd-päeva ja mulle on sest vähe meele jäänud. Mäletan ainult kõrgeid mägesid, sügavaid orge ja kuristikke. Vahel vingerdas raudtee kõrgete mägede vahel, mille latvu kattis igavene lumi. Ajuti oli mäenõlvul viljapuu aedu, kus mandlipuudel oli parajasti seljas roosa õiekuub. Aedadest allpool olid valgeks lubjatud, enamasti kahekordsed elumajad. Sageli sõitsime läbi tunnelite. Mõnes tun-

nelis kestis sõit kuni 20 minutit. Sageli tuli ka ümber istuda.

Mäletavasti oli see Austrias, kus tee ääres oli riste. Vaatasime neid vaguniaknast, ja mind valdas niisugune tunne, nagu nüüd mõnikord koolis ajaloo-tunnis või mõnd ajaloolist raamatut lugedes. Kahjuks sõitsime öösel Veneetsiast läbi, milline linn olla veele ehitatud. Itaalias pidi juba kolmeaastasel olema pilet.

Genuasse jõudes läksime hotelli, kuid olime säääl ainult 24 tundi, sest öö-päeva eest võeti 60 krooni. Kolisime üles mäele, kuhu viisid trepid. Algul väsitast treppidest käimine, kuid pärast juba harjusime. Reisiga kokku veetsime Itaalias ühe kuu. Kui käisime kaupa ostmas, rääkisime sõrmede abil, sest keegi meist ei osanud itaalia keelt ning saksa keele oskajaid on Itaalias vähe. Majas, kus elasime, oli koridoris Jeesuse kuju, millele toodi ühtelugu värsked lilli.

Siis ühel lõunaajal koputati uksele ja sisse astus isa. Olin esimene, kes isale vastu jooksis...

Kahjuks olime aga sattunud sinna vihmade ajaks, harva oli ilusaid ilmu.

Kord käskis preili Miili õde tuua poest sigarette. Õde aga unustas ja küsis paberosse. Kaupmees ei teadnud, mis on pabeross ja andis õele kotitäie saiu.

Käisime isaga mitu korda laeval. Sadamas nägime hiigla suuri reisijate passasere. (Maimo mõtleb merimehe keeli; passaaür-aurik — reisiaurik, ET).

Ühel õhtul asusime jälle laevale, et sõita Livornosse. Mina, õde ja prl. Miili läksime ühte kajutisse magama ning isa-ema teise. Ses kajutis, kus meie magasime, oli kaks valget riidekappi. Kui ma öösel üles ärkasin, liikusid kappide ukсед laeva kiikumisest. Mina arvasin, et põrgukoll kiigutab uksi, sest ema oli rääkinud, et põrgukoll viib pahad lapsed põrgu. Livornos olime ühe päeva ja siis viis meid isa Genuasse tagasisõiduks jaama. Isa ise pidi laevaga New-Yorki sõitma ja käskis meid end Genuas oodata, kuni ta taas saabub. Säääl lahusime ja sest-saadik pole ma oma isa näinud, kuna me sõitsime enne isa saabumist tulema.

Genuasse tagasi jõudes sõime mõni aeg apelsine ja tomatisuppi makaronidega ning jooksisime mööda marmorpõrandaid. Siis hakkasime valmistuma koju sõidule. Enne ärasõitu käisime veel Eesti-Soome konsuli juures, kes oli väga lahke, võttis meid õega sülle ja andis kombut.

Kui Eestisse tagasi jõudsim, hakkas siin lumi sulama.

Maimo Nõu, Nõost, 13. a.

Tellige „Õpilasleht“

sest üksiknumbreid on müügil ainult:

TARTUS: „Koolivara“, Promenaadi 2, kioskis, Suurturu ja Rüütli nurgal, Raudteejaama raamatukapis.

TALLINNAS: „Töökoolis“, V. Roosikrantsi 3, „Koolikooperatiivis“, S.-Karja 19, Balti jaama raamatukapis.

Möödunud aastakäigus ilmunud Jaan Pert'i sõja-mälestused käsitasid Vabadussõja kõige kriitilisemat osa, mil vaenlane vihaselt päale surus ja kahurite mürin juba Tallinna kostis. Kuid Priskes, mõni jaamavahe Tallinnast, anti punastele meie soomusronglaste poolt esimene löök, mis pani vaenlase edasitungi seisma. Siit algas pööre, mis uhkeim lehekülj eestlaste vabadusvõitlusis. Siit algas võidutee.

Vabadussõda on meie tõeline sangariepos, meie uhke kalevikangelaste lugu, millest jutustavad vanad sõjahiiud lastele ja lastelastele.

Teine osa

Kehra lahing.

Tallinna alla jõudes, oma suurest edust julgustudes ja lõplikust võidulootusest tiivustatud, venelased-punased muutuvad aktiivseks ka raudteepiirkonnas — õnneks soomusronglastele! Siin neile hakkab järgnema hoop hoobile.

Kui 4. jaanuari lõunal soomusrong nr. 2 tuleb tagasi eesliinilt, ees valvelt, sõidab ta asemele soomusrong nr. 1, vaikselt, mürata, nagu tavaliselt.

Jõudnud Mustajõe piirkonda, vahiputka nr. 87 ligi äkki paistab: ees liigub arvukalt punaseid, kes tulevad vastu; nende sihiks on nähtavasti meid Kehra piirkonnast välja lüüa.

Julge kpt. Irv, kes soomusrongi juhib, ajab oma rongiga punaste sekka, kusjuures nii kahur kui ka kuulipildujad kahele poole niklit ja surma külvavad.

Punaste ahelikud lüüakse otsekohe segi — kuigi need on Tartu kommunistliku polgu üks pataljon, arvult umbes 400 meest. Soomusrongilt dessant hüppab maha ja asub põgenejaid taga ajama. Kahur kogu aeg annab punaste päale ette kartečituld. Punased ees, soomusronglased järel, joostakse mööda Kehra metsi, kuni väsitakse. Siis sammutakse käies, ühed ees, teised järel, vahest sada sammu vahet, ja puude vahelt antakse üksteisele tuld.

Ühel hetkel — väheke maad meie meeste selja taga äkki ajab enese püsti üks surnuna maaslamav punaväelane, tõstab püssi palge ja tulistab lähemat soomusronglast. Kuid ta laseb mööda ja nüüd on mitme meie sõduri surmakuulutavad püssiotsad pööratud ta enda poole.

„Kas sa polegi surnud?“ küsib soomusronglane, keda punakaartlane äsja tulistas.

„Ei, ma olen surnud...“ vastab nüüd see.

Soomusrong liigub samal ajal tasa edasi, sõidab kohakuti põgenevate punastega, ja nii pea kui mets harveneb ning paistma hakkab põgenejaid, avab ikka ja jälle neile marutule.

Mets oli täis mahapillutud seljakotte, püsse ja surnukehi. Viimaseid loeti saja ümber.

Vaenlase liin hakkab murduma raudtee piirkonnas. Viimased võidud on tõstnud meie meeste tuju eriti. Vaid ühte soovib neist igaüks: nüüd päale ja edasi!

Ja järgmise päeva hommikul soomusrongid ajavadki päale, Aegviidu jaama vallutama.

Raudtee on ees purustatud, see parandatakse. Sõit läheb edasi. Kahuritulega peletatakse laiali Mustjõe sillalt punaste valve, kus saagiks saadakse kuulipilduja.

Sõit läheb jälle edasi. Jälle on tee ees purustatud. Jälle peatus ja teeparandus.

Luure saadetakse ette. See jõuab välja jaama semaforini ja astub tulevahetusse punastega. Ka rongid avavad nüüd kahuritule jaama päale. Punaste ridades pääseb valla jälle paanika. Algab nende jooks. Maha jäetakse kõik, mis on teel röövitud: igasugust mõisade varandust, moonatagavarad.

Raudteed mööda võib näha põgenejate suuri saapajälgi — ja surnukehi.

„Küll aga jooksid...“ seletas lahingu tule all erutatuna üks vana raudteeputka mees, mil soomusronglased tast mööda ruttasid.

Aegviidu on võetud! Siin Kehra alt ühe pika jaamavahe võrra edasi löödud! Küllalt sõjatööd ühe lühikese talvapäeva kohta.

Talve öö. Täieline vaikus. Päale närvepingutavat, kuid õnnelikku päeva kõik soomusrongidel on uinunud. Vaid tunnimehed väljas kuulatavad ja mõõdavad läbi tormi kostvaid krõpsatusi ja varje. Ilmaeagu! Vastane ei otsi enam kokkupuudet soomusrongidega, mis nende ettekujutuses muutunud juba mingiteks võitmatuteks koletisteks.

Uue päeva varahommikul, s. o. 6. jaanuaril kõik on värsketena jalul. Soomusrongid sõidavad Aegviidust edasi..., et sõjaliini uue jaamavahe võrra tagasi lüüa, et kohata vastasega, et teda lüüa ja purustada... Võit ei tohi meid enam maha jätta!

Alles Jäneda mõisa kohal on näha ees liikumist — vene ratsanikud! Kuulipildujad, kahurid saadavad neile tervitusi. Nüüd paistab, kuis ka punaseid jalamehi jookseb metsa varjule.

Jälle sõidetakse edasi, soomusrong nr. 1 on ees, meie oma teisenä.

Mis see on? Paremalt otse raudtee ääres väljapartarei — ja tulistab ette punaseid... Imetus ja võiduhõisk läbib rongil sõitjaid. (Järgneb.)

Uuel Baker'i nomenclatuurist ja kummitidest.

ESIMENE PÄÄTÜKK
Carbuna saladus

Uhel lüsal hommikul, parajasti siis, kui Väike-Kenakurgukene, lüsa valge rinnaga varblane oma hommikulanu algas, toimus suur sündmus vanas saarmapesas, mis asus Carbuna-mägestiku idajalal, ürgvanas pöösastikus.

Hämarus valitses saarmapesas, nii et ainult ole- vused, kes nii nabi valgusega harjunud olid, võisid märgata, mis sääl toimus. Valgus ei olnudki oluline, sest ainus olevus, kes seda sündmust segada oleks võinud, oli hall emahunt, ning see ei vajanud valgust. Saarmapesa oli suure sündmuse jaoks laendatud ja sisse seatud ilma saarmalt lüba küsimata. See polnud nii ebavõimalikas, nagu algul paistab, sel lihtsal põhjusel, et saarmaid sääl enam ei elanud, kellelt oleks võidud küsida. Ammu enne seda kui emahunt ja ta eluseltsiline läksid korterit otsima, olid saar- mad kaugemale mägestikku kolunud, ilma aadressi- järele jätmata. Nüüd, kui koobas oli avaram ning

mini on maa asustatud Setumaal (1922: 36,4 inim. 1 km² kohta) kõige harvemini Pärnumaal (1922: 13,6). Elukoha järele oli 1922 maaelanikke 71% kogu rahvastikust, linna- ja alevielanikke 29%. Hiljemini on see vahekord hakanud muutuma linna kasuks. Tööalade järele jagunes rahvastik samal ajal: põllu- majandus 59,0% (652.513); tööstus 15,7% (174.106); kauabndus 4,2% (46.326), transport ja side 3,3% (37.023); ühiskondlik tegevus 5,6% (61.912); teised elukutsed 12,2% (132.179). Oma ühiskondliku seisu- koha järele jagunesid kodanikud: peremehi alalise palgalise töäjõuga 7,0% (30.658); peremehi alalise palgalise töäjõuta 29,6% (129.303); töölisi ja teeni- jaid 45,6% (198.656); ametnikke 7,1% (30.986); vaba- kutselisi 0,6% (2.436); ühiskondlik kuuluvus selgu- seta 10,1% (44.021).

MAJANDUSELU. Kogu Eesti majanduselu alu- seks on põllumajandus. Põllumajanduslikku maa-ala on 2.651.871 ha. 10. X 1919. Asutava Kogu poolt antud maaseadusega võõrandati suurmaaomani- kelt 2.346.000 ha, milles põllumajanduslikuks kasuta- miseks kõlvuline maa tarvitati väiketalundite loomi- seks, milliste arv 1929. a. oli kasvanud 32.077, 526.580 ha üldpindalaga, keskmise pindalaga ühe talundi kohta 16,4 ha, sellest põldu 6,9 ha (keskm. talundi põllupind Eestis on 7,7 ha). Samal ajal oli talundite üldarv Eestis 133.357, üldpindalaga 3.093.649 ha. Neist on päälle mainitud asundustalundite ostutalun- deid 54.959 kogupindalaga 1.713.658 ha, keskmise üksiktalundi pindalaga 31,5 ha. Sellest põldu 9,9 ha, ja riigi (endisi mõisaid) renditalundeid 20.117, üldpind- alaga 436.194 ha keskmise üksiktalundi pindalaga 21,7 ha, sellest põldu 5,9 ha. Keskmiselt oli elanikke 1 talundi kohta Eestis 4,8 ja põllumaad 7,7 ha.

vad minad õieli, korvad kikkis ja abitud mustad sil- istusid nad natukese kirjeldamatuse imetluses, ja siis mad päikese valgusest närviliselt värisevad. Siis imestasid ning imestasid nad, kus nad küll on. Esimene poeg, kes ennast liigutas, oli pisut suu- rem kui õekesed ja vennakesed. Ebakindlalt taaru- des ta jooksis mõne samm, tõukas ninaga vastu kivi, ja niisama ruttu tagasi tõmbudes kukkus seljalt. See oli ta esimene kogemus maailmast. Tükk aega oli tarvis kõigest jõust rabelda, et tagasi saada oma loo- mulikkude asendisse. Ja kuus öde ning vanda vaatasid tema päälle alla kuus tolli kõrgemalt, kuid keegi ei mõtelnud teda aidata. Viimaks tuli neile meele, mil- line suurepärase võimalus on jõosta üle seljalt si- putava venna kõhukese, ning tegid seda ka otsekõhe, niisama äkki kui see mõte neile oli tulnud. Seda vaatas vana vaikselt, imetleva armastusega päält. Kui poegadel õnnestus oli, kui nad kivide või juurtega kokku pörgates maha kukkusid, jättis ema nende endi hooldeks enmast aidata. Ise oma kogemuse läbi nad pidid õppima, millised asjad siin maailmas on kõvad ja millised pehmed. Viimaks näis talle, et pojad küllalt kausa on väijas olnud. Ta saatis nad sellepärast tagasi koopasse ning läks ise jahile. Mõne armsa pika päeva olid noored niivisi juba koopa ees mänginud ja harjunud kõigi asjadega, mis sääl olid, ka selle määratu suure ümmarguse Milli- gagi, mis sädlevalt igal õhtul läänepoolsete mägede taha kadus, kui hundima ühel õhtul satus mingile

EESTI

Eesti asetseb laial neemikul Läänemere, Soome- ja Liivi lahe vahel ja saartel (Saare-, Hiiu- ja Muhu) kogupindalaga 47,549 ruutkilom., 1.126.413 elanikuga. Eesti piiridest, mille kogupikkus on ümmarguselt 4000 km, on rannajoont, saari ühes arvates, 3400 km, kuna maismaapiir, idast Venemaa ja lõunast Läti vastu on 600 km, ühes arvatud Peipsi ja Pihkva järvi läbibistav piirjoon. Vene-Eesti piir algab Narva jõe suudmes 14 km kirde pool ja liigub lõuna poole pea- aegu rööbiti Narva jõega. Eesti-Läti piiri lõuna- poolseim punkt on Võrumaal Rõuge kihelkonnas, põhjapoolseim Pärnumaal Mõisaküla alevi lähedal.

Arvuliselt on Eestile kuuluvaid saari kogu ranni- kul üle 800, 4180 ruutkilomeetrilise üldpinnaga. Suu- rim neist on Saaremaa (2710 km²), Hiiumaa (965 km²) ja Muhu (204 km²), kuna teiste suurest arvust ükski enam saja ruutkilomeetrinigi ei ulatu. Jär- vede üldarv on umbes 1500, mis katavad Eesti kogu- pindalast 2320 km². Suurim kogu ulatuses Eestile kuuluv järv on Võrtsjärv, pindalalt sellest aga veel suurem Eestile kuuluv osa Peipsi ja Pihkva järvest. (Kogupind 3583 km², Eestile kuuluv osa 1813 km².) Eesti suurim jõgi on Narva jõgi, mille vesikond ühes Peipsiga on 56.000 km². Teiseks suuremaks Eesti jõeks on Suur-Emajõgi, mis Võrtsjär- vest voolab Peipsisse. Ühes Võrtsjärvega vesikond katab ligi 10.000 km². Võrtsjärve pindala on 284,5 km². Järgmiseks järveks suuruselt on Saaremaa Suurlaht 14,4 km², Ülemiste järv 9,3 km², Saadjärv (Põhja Tartumaal) 7,0 km², Vagula järv (Võru linnast läänes) 6,6 km². Suur-Emajõe jä- rele on järgnevad suuremad jõed: Pärnu jõgi

see paik veel eriti üksindane keset Carbuua suurt üksindust.

Kulus enne tükk aega, kui väikesed hundid suutsid saada mingi kujutluse oma lähemast põõsastikust täidetud maailmast. Pea ainus, mis nad maailmast tundsid, oli koopa meeldiv hundilõhn ja hästi mõjuv hämarus, milles nad, kui silmad üheksa päeva pärast avanesisid, nägid ema nagu varju, nagu halli mürrakat, mis salapäraselt tuli ja läks, nagu toidu ja soojuse magasin selles alati ühesuguses hämaruses, nad magasid ja imesid, ringutasid ja jändasid omavahel, võtsid ette kaelamurvdraid retki, ning tõukasid neil juhtudel nina enamasti vastu kuusejuurt, mis neile näis nagu metsik kaljutomp kuristiku üle.

Alles siis, kui nad juba mitme nädala vanuseina koopas õige tülikaiks said, lubas neile ema esimest pilliku maailma heita. Ennem aga võttis ta tarvitusele kõik võimalikud ettevaatusabinõud, et neid kõigi lindude, loomade ja inimeste eest kaitsta, ning asus ise valvele.

See oli poegadele imetlusväärne elamus, esimest korda viibida päikesepaistes. Vana oli ennemini kogu ümbruse igas suunas põhjalikult läbi nuuskunud, et veenduda, kas mitte mingit hädahoitu lähedal ei ole. Kui midagi polnud, pistis ta nina koopasse ja ümises sügavasti ning tasa. Kohe tõusis rabelemine ja ähkimine, ja koopa suust paiskus nagu kraaterist seitse väikest hundikeha päevavalgelle. Need seitse väikest hunda jooksid ratastringi, tera-

(vesikond 7162 km²) ja Kasari jõgi (vesik. 3016 km²).

ILMASTU. Eesti kõrgeima õhutemperatuuriga kuuks on juuli, kõige madalamaga veebruar. Saartel on sügis ja talv tunduvalt pehmemad kui sisemaal. Vilsandi keskmine aasta temperatuur on ligi 1,5^o kõrgem kui Ida-Eestis.

PINNAEHITUSE poolest kuulub Eesti Uurali mäestikust Läänemereni ulatavasse Ida-Euroopa madalikku. Peipsi järve ja Läänemere vahel tõuseb maapind madala kumerusena kuni 316 meetrini üle merepinna (Suur-Munamägi), kuna tavaliselt kõrgendik küünib kõrgeimais kohiski vaevalt üle 200 meetri. Keskmine maapinna absoluutne kõrgus on 50 m ümber.

Eesti pinnavormide juures on üldse iseloomulikud pikkamisi madalduvad kumerad kõrgendikud. Põhja-Eestis on sarnaseks Pandivere kõrgustik, mille tipu moodustab Emumägi 166 m kõrgusega Virumaal. Soome lahe ääres lõpeb Pandivere kõrgendik järsu, 30—50 meetrit üle merepinna tõusva astanguga, paekaldaga, kuna lõuna poole see alaneb Võrtsjärve nõkku. Mõlemal pool Võrtsjärve asuvad Viljandi ehk Sakala kõrgustik, ja Kagu-Eesti kõrgustik, esimene Võrtsjärvest lääne, teine ida pool. Viljandi kõrgustikul on kõrguspunktideks Sürgavere (128 m) ja Karksi Rutu (147 m) mäed, Kagu-Eesti kõrgustikul Kuutse mägi (217 m). Otepääl ja Suur-Munamägi Haanjas. Teised osad Eesti pindalast on peaaegu täiesti tasased. Pinnavormide tekkimisel on peamine osa liikunud mannerjääl, mille kulutatud on orundid ja mille kuhjatud kõrgendikud.

RAHVASTIK JA ASUSTUS. 1934. a. rahvalugemise andmeil on Eestis elanikke 1.126.413. 1922. a.

oli 1.107.059. 1897. a. 945.100. 1881. a. 881.500. Rahvuslise koostise järele jaguneb Eesti elanike üldarv: 1) eestlasi 992.520; 2) venelasi 92.656; 3) sakslasi 16.346; 4) rootslasi 7641; 5) lätlasi 5.435; 6) juute 4.434; 7) poolakaid 1.608; 8) soomlasi 1.088; 9) inglasi 841; 10) mustlasi 766; teisi rahvusi on vähem. Tavakeeleks on nendest eesti — 1.000.035; vene — 91.720; saksa — 18.437; rootsi — 6.368; läti — 3511; juudi — 2381; ingeri — 731; mustlase — 576; soome — 408; teisi keeli vähem. Kogu rahvastikust kuulub Eesti riikkondsusse 1.112.942; Saksa — 1.149; Läti — 1.128; Poola — 410; Soome — 217; Inglise — 67; Šveitsi — 143; Leedu — 119; Taani — 108; teistesse riikkondsustesse vähem kui sada.

1922. a. rahvalugemise andmeil oli üksikute maakondade rahvastik järgmine:

	Pindala km ²	Rahvastik	
		Ohos linnade ja alevitega	Sallest maal
Harjumaa	5683	220.000	91.000
Tartumaa	7019	176.000	119.000
Virumaa	7387	149.000	108.000
Pärnumaa	5228	94.000	71.000
Võrumaa	4043	83.000	76.000
Viljandimaa	4057	77.000	65.000
Läänemaa	4780	76.000	70.000
Setumaa	1891	61.000	59.000
Järvamaa	2986	58.000	51.000
Saaremaa	2964	57.000	54.000
Valgamaa	1511	40.000	28.000

Sellest selgub, et rahva tihedus Eestis on võrdlemisi madal, 1 km² kohta 23,3 inim., järvede pindala maha arvates 24,5. Linnu ja alevite maha arvates oli rahvastiku tihedus 16,7, järvedeta 17,5. Tiheda-

Oleme Eesti omad tütre

Anna Haava.

Oleme Eesti omad tütre,
Eesti kodukolde hoidjad,
püha tule valvajak,
kuulutame eesti laulu:
Ikka, nüüd ning igavest'
elame, laulame Eestile.

Tiiu perenaisena.

Oli laupäev. Tiiu, kes oli juba algkooli V klassis, pääsis täna kella üheks koju. Kojutulekuga oli Tiiul säärane rutt, nagu oleks „tuli lahti“.

Mis oli siis õieti selle põhjuseks?

Eks Tiiu tunnud sügavamas südame põhjas suurt huvi ema toimingute vastu köögis. Juba tillukese tirtsuna oli ta emale nii mitu korda abiliseks kippunud. Kuna ta aga rohkem pahandust tegi kui vaja, saatis ema ta ikka „eest“ minema. Viimasel ajal lubas ema siiski Tiiut nii ühes või teises toiduvalmistamises aidata.

Täna oli aga Tiiul hoopis salakavalam nõu, kuna tahtis emale näidata, et tema ka iseseisvalt oskab midagi valmistada.

Tiiul oli koolis sõbraks üks majapidamise klassi õpilane. Eks Tiiu näinud sellel retsepti, mis väga meeldis, ja ta kirjutas selle endale ka kohe ära. See kõlas järgmiselt:

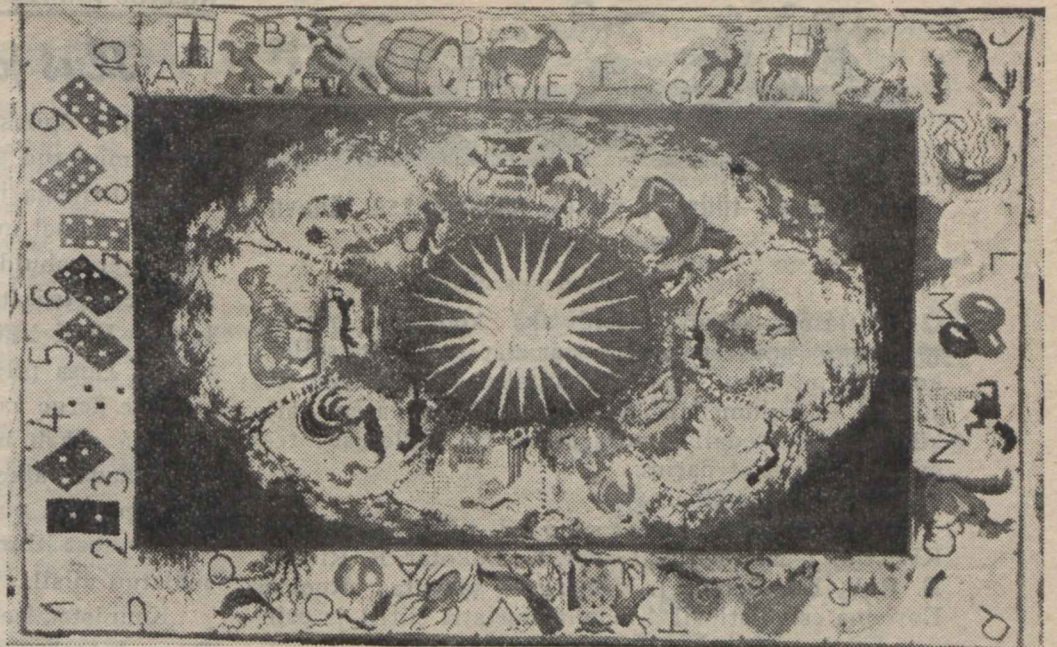
ÕUNA JA LEIVAVORM

Järelejäänud kuivanud leivatükke, hapukaid õunu, võid, maitse järele suhkrut, peenendatud kaneeli. Päälevalamiseks piima või suhkruvett.“

Retseptile lisaks oli Tiiu saanud suulise seletuse valmistamise kohta.

Õhetavate põskedega jõudis Tiiu koju. Kõige kiiremas korras riietus Tiiu ümber ja ruttas kööki. Siin seletas emale, et tahab täna ise magusa toidu valmistada. Emale valmistas see alul nalja, ent kui nägi, et tüdrukul tõsine soov, oli nõus.

Nüüd otsis Tiiu kuivanud leivatükid ja peenendas nad. Sellejäre-

PR. MIIMU JAIGI VÄLJAÕMMELDUD LASTEVAIP.
KIRJANIK JUHAN JAIGI TEOSE „KAIEJUTUD“ JÄRELE.

le võttis mõned hapud õunad, puhastas ja lõikas tükkideks, mis segas siis suhkruga ja kaneeliga. Siis võttis vormi, määris selle võiga ja pani: üks kord leivatükke, teine kord õuna lõikusid, mille peale asetati võitükikesi. Nii kordas kuni vorm sai täis. Päälmiseks korraks jättis leivatükid, millele asetati veel võitükikesi ja valas siis piima peale. Tiiu õnneks oli ema just ahju kütnud. Tiiu pani nüüd vormi ahju ja hoidis sääli 1½ tundi.

Vahepeäl oli ema oma lõunatoiduga valmis. Vaevalt oli söömine lõpul, kui Tiiu tõi lauale oma õuna ja leivavormi, mille juure andis veel piima. Te võite nüüd ise arvata, mida tundis Tiiu, kui kõik suure isuga sõid ja tema kokakunsti kiitsid.

FÜÜSIKA JA KEEMIA.

Ema ei saa tütre seletusest aru, mis see füüsika ja keemia on, mida tütar praegu koolis õpib, sellepärast seletab tütar näitlikult:

„Kui kuumat klaasi valades klaas katki läheb, siis on see füüsika, jääb aga klaas terveks, siis on see keemia.“

ELEVANT TULETÕRJUJA OSAS

Kui arusaajad võivad olla elevandid, näitab järgmine lugu Lon-

doni loomaaias. Üks külastaja viskas põleva sigareti elevandipuuri, millest süttisid seesolevad õled. Loomaaiavahid tõid kiiresti kohale pritsi ning hakkasid sellega tuld kustutama. Elevant oli alguses väga ehmunud, kuid peagi taipas tuletõrjajate tegevuse mõtet, tõmbas londi vett täis ning tühjendas selle tulele. Elusa pritsi lahkel kaasabil saadi tulest võitu.

Ehtige oma kooliseinad raamatu-aastal eesti kirjanike ja kodumaa maastikupiltidega.

10-poognaline „Pildimapp“ sisaldab üldsummas 128 pilti, mis maksavad kokku 62 senti.

Suured poogad à 8 senti:

TALLINN — 11 pilti; TALLINNA ÜMBRUS — 9 p.; HARJUMAA — 12 p.; TUNNE OMA KODUMAAD — 12 p.

Väikesed poogad à 5 senti:

PÄRNU — 10 pilti; LONDON-VIIN — 13 pilti; PARIIS — 19 pilti; ROOMA-VENEETSIA — 12 pilti; EESTI AUTOREID — 19 pilti; JÕULULAPSE KODUMAALT — 11 pilti.

Pildid on trükitud ühele poogna küljele, nii et võib nad koost lahti lõikuda ja vihku kleepida vastava kirjastuse illustreerimiseks. — Koolikooperatiivid! Tellige edasimüümiseks oma koolis! Hinnaalandus 10%.

Tellida: K. k./ü. „TÖÖKOOL“
Tallinn, V. Roosikrantsi 3.

Spordipoiss, -tüdruk! Kellele määratakse tänavu kuldmedal?

„Õpilaste“ hääletamisvõistlus.

Eestis on saanud meeldivaks kombeks hinnata sportlaste suurest perest parimat eriliselt selleks korraldatud õhtul, kus talle antakse kõrgem sportlik auhind — kuldmedal. Selleks valitakse varem välja kümme kuldmedali kandidaati — ja hääletuse teel määratakse neist parim.

Tänavusi kandidaate:

Eesti laskurmeeskond — V. Jaanson, E. Kivistik, J. Kärner, A. Liiver, G. Lokotar, E. Rikand, E. Rull, Ed. Seren, J. Vilberg — saavutas Roomas Euroopa esivõistlusil 4 maailmameistri tiitlit ja esindas Eestit väärikalt sel suurvõistlusel.

Egon Koolaid-Rosenberg — (Haapsalu „Läänela“) esimene Eesti „kuldujuja“. Saavutas uusi rekordeid: 100 m vabalt 1.02,3 (end. 1.07,9), 200 m 2.31,1 (e. 2.38,0), 300 m 3.50,0 (e. 4.19,7), 400 m 5.08,9 (5.48,7).

Ruudi Toomsalu („Kalev“ Tall.) jooksis esimese eestlasena 100 m alla 11 sek. (10,7). Purustas rekordi, mis püsinud 21 aastat. 200 m tagajärg — rekord 22,3. Saavutas Eesti parema tagajärje kaugushüppes (7,34 m). Kaksikvõidu tooja Eesti-Läti-Poola kolmikmaavõistlusel.

Arnold Viiding — (Tall. Politsei Sp. ring) akadeemiline maailmameister kuulitõukes. Euroopa kõigi aegade kolmas (16.06 m) kuulitõukaja. Kaksikvõidu tooja Eesti-Läti-Poola kolmikmaavõistlusel.

Koit Annamaa (Tall. Pol. Sp. r.). Paremuselt Euroopa neljas vasaraheitja. Tagajärg (53.07) on uueks Eesti rekordiks. Viidingu 16.06 m järgi paremuselt teine tagajärg Eestis.

Gustav Lokotar (v. a. o. Kaitseväe Ühend. Õppeasutised) maailmameister väikekal. püssist laskmises põlvelt asendis. Saavutas uue maailmarekordina 389 silma 400 võimalikust (end. rekord oli 387 silma).

Jaak Kärner (Sakalamaa malev) maailmameister laskmises vabapüssist põlvelt asendist. Kokku püsti-põlvelt-lamades kolmas koht Roomas maailma esivõistlusil laskmises vabapüssist.

August Neo (U.-S. „Sport“). Tänavu Euroopa kolmas poolraskekaallane kreeka-rooma ja ka vabamaadluses.

Aksel Kuuse (ÜENÜTO). Püstitas uue eesti rekordi kõrgushüppes 1.94 m. Kõrgushüppe võitja Stokholmi eliitmängudel.

Etienne Gahlnbäck (Eestimaa Merijahtklubi). Tänavune Euroopameister jääpurjetamises. Esmakordselt tuli Euroopameistriks 1933. a.

Neist 10 kandidaadist valib Tallinna Spordiklubi Klubi täiskogu 24. oktoobril medali saaja. Medalid sai eelmisel aastal odameister Gustav Sule.

Katsuge, kas olete õigel arvamusel Eesti sportlasi hinnates.

Saatke oma arvamus „Õpilaste“ hääletusvõistlusele märgusõna all:

„Kes saab tänavuse kuldmedali?“

Täitke hääletuskupong ja saatke see hiljemalt

Käsitöö-tunniks

Ilus ja odav pildiraam

Paljud õpilased armastavad kaunistada oma kodu omavalmistatud asjakestega, omamaalitud või joonistatud piltidega jne.

Kui mõnel maalimine ei õnnestugi, siis püüab ta ilutunnet rahuldada sel teel, et lihtsalt ostab mõne sendi eest trükitud pildi ja kaunistab sellega oma kodu. Eriti hää mulje jätab, kui pildil on ka ilus raam. Ilusa pildiraami võib aga valmistada iga õpilane ise kerge vaevaga, kui ta on õppinud koolis puutööd ja oskab hõõveldada ning saagida. Isegi siis võib saada väikeste kuludega ilusa pildiraami, kui pole õpitudki puutööd. Siis tuleb osta või lasta teha männipuust lihtne raam ja kaunistada see allpool kirjeldatud viisil.

Kaunistamiseks võib tarvitada harilikku tangu. Raam kaetakse paksult kuuma liimiga (puuliim) ja raputatakse tangudega üle. Umbes kahe tunni pärast on liim kuivanud ja tangud on raami küljes. Nüüd võtame kuldpronks-pulbrit ja segame selle pronkstinktuuriga. Saadud vedela kuldvärvi võõpame üle tangudest raami ja mõne tunni pärast on valmis uhke kuldraam. Jääb vaid panna pilt raami ja riputada seinale.

Raami kuldamisega ei ole soovitatav vedada pintsliga mööda tangu, sest see võib kiskuda lahti mõned nõrgalt külgehakanud tanguterad. Soovitamam on värvise pintsliga ainult imbutada teradega kaetud pinda. Kui värv on juba kuivanud, siis on tangud veel tugevamalt raami küljes kinni.

Keskmise suurusega raami kuldamiseks läheb kuldpronks-pulbrit üks kiri, mis maksab 15 snt. ja umbes 50 g pronkstinktuuri (13 senti).

23. okt. „Õpilaste“ toimetusele. Õieti hääletajate vahel jagatakse auhindadeks: Kr. 10.— väärtuses kirjandust.

Lühidalt.

Meie ainuke rahvusvahelise tasemeni küündiv kiirusutaja A. Mitt sõidab kuuldavasti taliolümpiamängudele.

O. Erikson heitis Tartus ketast 46.35 m, võites Määritsa, kes saavutas 44.37.

Piloot Iltšenko lendas mootorita lennukil 160 km, see on parimaid tagajärgi kahestmelisele plaaneriile maailmas.

Eesti-Soome poksimaavõistlus peetakse Tallinnas 3. novembril.

Hääletuskupong.

(1935. a. kuldmedalimees)

(Hääletaja ees- ja perekonnanimi)

(Täielik aadress)

Kaunimaid raamatuid noortele on Eesti Rahvuslikud Suurmehed

Elulooline kirjastik noorsoole.

Ilmub sarjadena, igas sarjas 6 elulugu-vihikut à 48 lhk. Sarja hind broš. kr. 2.50, pappköites kr. 2.70, linales köites kr. 2.85. Üksikvihik 50 senti.

Ilmus I sari.

Fr. Toomus.

Nr. 1. **VILLEM REIMAN.** Nr. 1.
Eesti kriitilise rahvusluse isa.

Ülevaade meie rahva olemasoluõiguse teadusliku põhjendaja elust, võitlustest ja tööst. „Üks suuremaid, keda meie pind on kannud“, öeldi V. Reimani surma puhul. Selle suuruse kujunemise ja avaldustega viib meid kaasa Fr. Toomuse asjalik ülevaade.

K. A. Hindrey.

Nr. 2. **KINDRAL ERNST PÖDDER.** Nr. 2.
Landesvääri võitja.

Kindral E. Pödder on suure ja armastatud väejuhina me rahva hinge jätnud kustumatu jälje. K. A. Hindrey ta isikliku sõbrana annab sellest nii erakordsest isiksusest haruldaselt loomutruu ja lähedase pildi.

Joh. Lehman.

Nr. 3. **JAAN ADAMSON.** Nr. 3.
Ärkava rahvusluse eelpost.

J. Adamson oli üks ärkamisaja suuremaid kujusid. Tavalise külakooliõpetaja seisukorrast tõusis ta mõõduandvaks rahvajuhiks. Eriti väärib ta tähelepanu Eesti Aleksandrikooli mõtte algatajana. Elukogenud õpetaja ja end. Aleksandrikooli kasvandik annab ta elukäigust kujuka läbilõike.

J. Pert.

Nr. 4. **AUGUST WEIZENBERG.** Nr. 4.
Eesti visaduse kehastus.

Praegusel põlvel pole sageli enam ettekujutustki sellest, milliste raskustega meie oma aja suurmeestel tuli võidelda. Eriti näeme seda otse muinasjutulikku tõusu saunikupoja ja talusulase seisukorrast rahvusvaheliselt tuntud kunstnikuks A. Weizenbergi juures.

K. Mihkla.

Nr. 5. **EDUARD VILDE.** Nr. 5.
Eesti kirjanduse vanameister.

E. Vilde on meile huvitav mitte ainult suure kirjanikuna, vaid ka ta isiklik elukäik on täis dramaatilist pinevust, mida käesolevas vihus meisterlikult esile tõstetakse.

A. Pärl.

Nr. 6. **JÜRI VILMS.** Nr. 6.
Eesti iseseisvuse märter.

J. Vilmsi kuju on meie iseseisvusvõitluses üks heroilisemaid, kuid ühtlasi traagilisemaid. Juba 28-aastasena tõusis ta üheks meie suuremaks riigimeheks. Ta ei kohkunud riskimast eluga, kui isamaa hüvang seda nõudis, kuni sakslased ta metsikul kombel tapsid. Autoril, kes põhjalikult tunneb J. Vilmsi kodukohta, on läinud korda leida üldsusele seni tundmatuid andmeid ta elukäigu kohta.

Kirjastikku jätkates peetakse esmajoones silmas järgmisi isikuid: Eisen, Forselius, Fählmann, Irv, Jakobson, Jannsen, Jürgenstein, Kitzberg, Koidula, Kreutzwald, Kuperjanov, Köhler, Köpp, Koppel, Laidoner, Liiv (Juhan), Martna, Olesk, Peterson (Kr. J.), Pitka, Poska, Päts, Pöld, Suits, Tammsaare, Teemant, Tuglas, Tõnisson, Veske j. t.

II SARI ILMUB LÄHEMAL AJAL.

Kas teate ?

Kõikide koolitarvete soodsaimaks ostukohaks on kujunenud hiljuti avatud

Õpilaskooperatiivide keskladu
KOOLI-KOOPERATIIV

Tallinn, Suur-Karja 19, Rahvapanga
majas. Telefon nr. 459-32.

Teaater ja kino

Tallinna pedagoogiline muuseum hakkab korraldama õpilastele igal neljapäeval kl. 4—6 kino „Gloria-Palace’s“ kinoetendusi. Pileti hind 10 senti. Esim. kino-õhtu on 17. okt., kus tuleb linastamisele ajalooline film „R o o m a h u k k u m i n e“.

Õppurid ja õpetajad!

Omad sisseostud teete paremini
TARTUS, UUETURU 9

A. Vindi

paberi- ja
tapeediärist

„Räpina“

Parim kaup, suurim valik ja odavaim
hind. Müük suurel ja väikesel arvil.

K. K.-ü. „Töökool“

Tallinn, V. Roosikrantsi 3.

Täielikum koolitarvete ladu.

Õpilaste õige

koolitarvete ostukoht
on

Õ-R. „Koolivara“

Tartus, Promenadi 2, telef. 8-29

Tee täiusele

läheb „Õpilaslehe“ kaudu

Õpilaslehe 1
kupong nr. 1

Kõigile mõistatajale.

„Õpilasleht“ jagab oma lugejate vahel, kes saavad toimetusele lehes ilmunud mõistatuste lahendusi, väärtuslikke preemiaid vaevataksuks. Et sellest jagamisest osa saada, peab iga lugeja järgnevaid tingimusi silmas pidama:

1) Kõigi ühes numbris avaldatud ülesannete lahendused peavad olema selgesti kirjutatud ühel paberilehel, millel on lahendaja nimi, täielik aadress, vanus ning soovikorral ka varjunimi; ja millele on kleebitud vähemalt 1 sama numbri mõistatuskupong (v. eelm. lehek. all äärel).

2) Ilma kupongita lahendused auhindade jagamisele ei pääse. Kellel aga mitu kupongi, sellel arvestatakse preemiate saamise võimalusi vastavalt kupongide arvule.

3) Lahendused tulevad saata aadressil: „Õpilaslehe“ toimetusele, Promenadi tän. 2, Tartus. Altmäär margistatud kirju toimetusele välja ei osta.

4) Preemiad saadetakse toimetuse kulul võitjale kätte.

5) Toimetuse võtab tänuga vastu ka igasugust kaastööd mõistatusnurgale, ja avaldab seda võimalust mööda lehes.

See oleks kõik! Jääb vaid soovida kõigile lugupeetud lugejatele hääd edu ülesannete lahendamisel ja õnne preemiate jagamisel!

Tervitades TOIMETUS.

1. RISTSÕNAD.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10			11					
12		13		14				
15			16					
17		18					19	
		20				21		
22	23	24				25	31	
	26			27	28			
29							30	
	32				33	34	35	
36		37		38				39
40			41					

Ristread: 1. ühistegelane ettevõte, ka koolis, 10. eesti kunstnik, 11. veoloom, 12. koduloom, 14. talispordi abinõud, 15. laeva kiiruse määramise riist, 16. otsesuunas, õkva, 17. maakogukond Soomes, Kuopio läänis, 18 vaba, 19. number, 20. suur pahe, 22. laeva pära, 25. Maa kaaslane, 26. lõõpima, 29. läte, 30. „on“ inglise keeli, 32. Peruu päälinn, 33. seda on mõni tütarlaps, 36. kompanii, 37. kubermang Nõukogude Venemaal, Volga alamjooksul, 40. on hädaohtlik eriti villasele riidele, 41. A. Saali teos.

Püstread: 1. haigus, 2. eesti soliidsemaid ajakirju, 3. eesti luuletaja ja

koolitegelane, 4. mitte taga, 5. noot, 6. asutus, 7. teine, sarnanev isik, 8. tütarlapse nimi, 9. osa rongist, 13. valuhüüe, 16. õigusteta inimene teise valduses, 18. tuntumaid eesti fotograafe, 19. mootorrataste firma, 20. lamama, 21. vana eesti jumalus, 23. hüüd, 24. aastaag, 31. vastne, 27. mina, 28. tsemenditööstus Põhjarannikul, 30. paluke, 35. tütarlapse nimi, 38. tema, 39. nõnda-nimetatud.

2. ARVMÕISTATUS.

36	36	36	36
27	27	27	27
58	58	58	58
93	93	93	93

Arvud ruutudes asetada ümber nii, et igas rist- ja püstreas asuvate arvude kogusumma oleks 214!

3. RISTARVUD.

$$\boxed{\quad} 2 + \boxed{\quad} 6 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} - \boxed{\quad} 1 = \boxed{\quad} 1$$

$$\boxed{\quad} : \boxed{\quad} = \boxed{\quad} 1$$

$$\boxed{\quad} 8 \times \boxed{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} 9 + \boxed{\quad} 4 = \boxed{\quad} 4$$

Igasse tühja ruutu asetada üks number nii, et ülesanne lahenduks. Seejuures peab nelja, joone pääl kohakuti asuva arvu summa võrduma vastava joone all asuva arvuga.

4. MATEMAATILINE MÕISTATUS.

Kahe arvu summa on 1876. Nende arvude vahe on 754. Kui suured on need arvud?

AUHINDADEKS kõigi tänaste ülesannete õieti lahendajate vahel jagatakse: 1. M. Metsanurga romaan „Ümera jõel“; 2. täitesulepää; 3. Jakob Kõrv „Muinasjutud“.

Kõigile ristsõna sõpradele olgu öeldud, et „Õpilasleht“ toimetuse loosis kõigi nende vahel fotoaparaadi, kes on osa võtnud nelja esim. numbri ülesannete lahendamisel ja saatnud toimetusele kõigi nende numbrite ülesannete õiged lahendused ühes kupongidega.

MÄRKUS: Kõigi tänaste ülesannete lahendused saata toimetusele hiljemalt 30. okt. Tingimused v. eespool.

MARKIDE VAHETUS LUGEJATE VAHEL.

Vastu tulles paljude lugejate soovidele korraldab „Õpilasleht“ markidevahetuse järgmistel tingimustel: 1) Markide vahetusest osavõtja saatku 30 isesugust postmarki (võib saata ka mitu pakki à 30 marki, juure lisades oma aadressi ja postikuludeks 10 sendi eest postmarke, „Õpilaslehe“ toimetusele Tartus, Promenadi 2, märkides ümbriku ülemisele äärel „Markide vahetus“.

2) Margid peavad olema puhastatud paberist, täiesti terved, mitte väga mustalt tembeldatud ja kõigiti hääs seisukorras.

3) Saadetised loositakse osavõtjate vahel nii, et iga markidesaatja saab tema poolt saadetud 30 margi vastu 30 teissugust marki.

4) Saatmiseks viimane tähtaeg on 30. oktoober, et „kliistriteks“ kõik juba margid tagasi saaksid.

5) Kolmele osavõtjale, kelle margid osutuvad kõige väärtuslikumaiks, antakse 3 preemiat: I. 30 isesugust marki, II. 20 isesugust marki, III 15 isesugust marki. Preemiasaajate nimed ilmuvad novembri esimeses „Õpilaslehes“.

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Toim. sekr.: Ed. Tasa. Talitusjuht: E. Tõnisson. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. Tellimishind postiga: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Õpilaslehega“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1935.